

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea aparține în fiecare
Sămbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 24 Decembrie 1910.****Numărul 52.****Conscrierea populației.**

Zilele dintâi ale lunii Ianuarie — până în 10 — sunt de-o deosebită importanță pentru noi, de aceea ținem să atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra lor. În aceste zile se va efectua adevărată numerotarea populației din țara noastră, a cărei însemnătate este din ce în ce mai vădită, în urma uriașului progres, ce l-a luat în timpul din urmă știința sociologică, bazată pe datele statistice.

Iosif al II-lea a introdus în mod oficial numerotarea aceasta, voind să-și câștige informații sigure, în ce privește brațele luptătoare, de cari dispune în eventualele războaie cu Turcii.

Alături de progresul omenirii, pe toate terenele științei, conscrierea aceasta, are acum însemnătatea înzecit mai mare. Azi nu e lipsă de a recurge la acest mijloc pentru a stabili numărul brațelor luptătoare, căci militia e sistemizată mai perfect ca oricând; nici pentru a stabili cuota de dare a cetățenilor, cum se făcea aceasta, pe vremea Romanilor, tot la 5 ani.

Conscrierile ce se fac acum au în vedere interese mai înalte de stat, studii comparative, cari arată proporția progresului, sau a regresului țării noastre față cu alte țări, și față chiar cu trecutul propriu.

După adunarea datelor necesare, oficiul central statistic din Budapesta va putea constata: ce progres s'a vedit în ce privește numărul populației, cu cât s'a urcat numărul nașterilor și acela al deceselor; cari sunt cauzele acestei creșteri sau scăzământ; ce măsuri ar trebui luate pentru a evita moartea timpurie a atâtor milioane de copii, aparținători mai ales clasei muncitoare; câți locuitori au emigrat și care e motivul acestei emigrări neîntrerupte; câți oameni știutori de carte avem și ce progres am făcut în acești zece ani din urmă; ce creștere putem arăta în clasa noastră cultă și pentru ce branșele meseriașilor nu sunt îmbrățișate mai cu căldură; câți locuitori numărăm în țara noastră și aceștia ce credință profesază, cărei naționalități îi aparțin etc.

Din datele aceste multe, oficiul statistic va alcătui un fel de oglindă, în care vom recunoaște la cea dintâi aruncătură de ochi tabloul adevărat al stărilor noastre religioase-culturale, naționale, economice, etc.

Importanța statisticii este așa de recunoscută astăzi, încât numai e nici o lipsă de a insistă asupra ei.

Să nu uităm însă, că importanța aceasta este condiționată de adevăratatea și exactitatea datelor, pe cari s'au alcătuit aceste rezumări statistice.

De aceea interesul cel mai mare al singuraticilor cetățeni și al statului însuși este, ca cu aceste prilejuri, să nu se administreze biroului central decât date adevărate și exacte. Orice greșală, fie intenționată fie din nebagare de seamă, alterează rezultatul final și astfel face problematică siguranța, cu care ar trebui să primim în totdeauna la concluziile precise, ale statisticii.

Preoților noștri le incumbă datoria de a lumina pe credincioșii lor, să fasoneze purul adevăr cu acest prilej, neascunzând nimic și ne având nici o teamă rezervată. Să

FOITA.**FOCUL SACRU.***Legendă din Siena veche, de I. Jørgensen.*

Trad. de Ioan Popu.

(Continuare).

VI.

După aceasta Giovanni Colombini și prietinel său Francesco au mers din oraș în oraș și au vestit iubirea lui Hristos. Și preste tot locul se mai alăturau încă și alți oameni. Desculți și cu capul descoperit, îmbrăcați în veșminte dure, iar preste mijloc închinși cu o funie, umblau cântând și salutându-se cu cuvintele:

— Trăiască Isus!

Și poporul, după salutarea aceasta i-a numit Isusiani.

Într-o zi Isusianii trec pe lângă un țaran, care ară cu un plug cu doi boi. Țaranul, îl cheamă Santo, se oprește și pri-

vește uimit la convoiul ce trecea. Iar Colombini, îi zice cu iubire:

— Vino și urmează-mi! Și Santo aruncă biciul, lasă coarnea plugului, își părăsește pământul și merge după stăpânul său cel nou...

Altădată Colombini mergea singur pe drum. După el venia un om din orașul vecin, unde nu de mult a predicat Colombini. Omul acesta fruntaș se cheamă Tommaso Guelfaccio. Pe Colombini îl ținea de nebun și prin cuvinte neînțelese încetinu îl batjocorea. Conducătorul Isusianilor, însă nu zicea nimic, ci se ruga cu voce înaltă. Ajung în urmă la o cruce, de lângă drum. Colombini se întoarce către Tommaso și îi zice prietenește:

— Pentru numele lui Dumnezeu te rog să-mi faci un bine!

— Foarte bucuros — răspunde Tommaso surprins.

— Atunci să rostim înaintea acestei cruci numai un „Tatăl Nostru” și o „Născătoare.”

— Chiar și două, dacă voinști — zice vesel Ser Tommaso și — se pune în genuchi luându-și pălăria de pe cap.

Colombini încă ingenuchiază și se roagă. Iar Dumnezeu i-a ascultat rugăciunea și s'a îndurat spre Tommaso Guelfaccio, care în loc să se ridice de jos, cade în brațele vecinului său și plângând se roagă de iertare.

— Învățătoriiule — zice el — nu părăsesc locul acesta până nu mă primești între discipulii tăi...

Și de acum înainte Ser Tommaso preste tot locul a urmat pe Colombini, iar după moartea acestuia, a devenit prietinel Catarinei de Siena...

Cu altă ocaziune, Giovanni mergea pe drum însoțit de șeptezeci de învățăcei. Un tânăr, îmbrăcat în veșminte frumoase, se apropie și cu mult respect se pleacă înaintea lui. Eră un poet tânăr, îl cheamă Bianco; a venit de mult în Siena dela Val d'Arno din Firenza și Colombini îl cunoștea foarte bine. Pentru aceea nici nu cutează să-l primească între discipulii săi; eră prea tânăr și prea

le spuna, că nu e vorba de urcarea dării, nici de alte indatoriri, ce ar urma din această conscripție, al cărei scop este singur acela al adunării datelor adevărate privitoare la locuitorii țării și starea lor. Să supravegheze, întru cât le stă în putință adunarea datelor, oferindu-și sprijinul lor atât de necesar cu această ocazie. Cunoșc doar mai bine ca oricine situația și împrejurările, în cari trăesc credincioșii lor; au la îndemână datele matriculare, și — în sensul cercurii de dto 22 Noembrie a. c. — au să dea înșiși, cu sfârșitul lunei Ianuarie datele privitoare la conscripțiunea nominală a sufletelor, în vederea noului Șematism, ce se va publica pentru Arhidieceza noastră, în decursul anului 1911.

Dela comitetul național. În ultimul timp s'a iscat un conflict acut între conducătorii membrilor partidului național din comitatul Aradului și redacția „Tribunei.” Chestia a ajuns să fie aplanată din partea comitetului central al partidului național. Tot acolo a ajuns să fie rezolvită și afacerea apariției ziarelor „Lupta” și „Poporul român” din Budapesta. În ședințele ținute Luni și Marți, la cari, pe lângă membrii comitetului au luat parte și numeroși membri externi, s'a adus următorul conclud:

1. „Comitetul declară, că numai acel organ de publicitate servește interesele partidului național român, care pe de-o parte susține și propagă neștirbit programul par-

tidului și concluzele în vigoare ale conferențelor naționale, pe de altă parte întărește solidaritatea națională în cadrele și sub disciplina acestui partid, aflând modalitățile de a produce și a întări încrederea obștei românești în autoritatea conferențelor naționale, care singură este chemată a stabili principiile politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania și singură este în drept a institui organele de conducere și de executivă ale acestei politici. Orice încercare de a știrbi autoritatea acestor organe, este un atac îndreptat împotriva conferenței naționale și — în consecvență — constituie un act de trădare față de interesele naționale politice, ale poporului român din Ungaria și Transilvania.

2. Comitetul constată, că ziarul „Tribuna” din Arad nu este nici organul comitetului executiv, nici a partidului național român din patrie. Prin ținuta sa echivocă în afaceri de ordin politic și prin încercările sale de a știrbi încrederea obștei române în autoritatea organelor de conducere și de executivă ale partidului național român, ziarul „Tribuna” din Arad a ieșit din cadrele disciplinei de partid și a devenit vătămător și ostil intereselor partidului, iară prin declarațiunile sale din N-rul 262 din 14 Dec. a. c., că vor „putea veni vremuri și situații când ideea națională are nevoie de a fi susținută chiar în contra partidului printr'un organ de publicitate român”, acest organ de publicitate a încercat să anticipeze justificarea trădării intereselor politice ale națiunii române din Ungaria și Transilvania.

3. În afacerea organelor de publicitate „Lupta” și „Poporul român” din Budapesta, comitetul aprobă actul comisiei sale de presă, prin care s'a dispus suspendarea apariției acestor organe și declară, că dela datul acestui ordin, organele de sub întrebare au

apărut în mod ilicit, fără aprobarea comitetului și sub o răspundere cu desăvârșire străină de comitet.

4. Pentru luminarea obștei românești asupra afacerilor de sub întrebare, acest conclud se va da publicității.

Cantori-învățători. Un fel de îngrijorare cuprinde inimile noastre, când ne gândim la hotărârea învățătorilor din ultima adunare generală, de a destace slujba de cantor de cea de învățător. Asupra acestei chestiuni trebuie să mai revenim, trebuie să mai discutăm, pentru că Dnii învățători au tractat-o în mod superficial numai din punctul D-lor de vedere.

Biserica ca susținătoare de școli încă are dreptul să-și spună părerea sa.

Mai departe Prea On. Domn Ioan F. Negruțiu ca președinte foarte corect a arătat, că afacerea aceasta e de natură curat economică, prin urmare trebuie tractată și din acest punct de vedere.

Să cercăm în treacăt argumentele aduse. S'a afirmat că se răpesc zile din instrucțiune.

După părerea mea dintre funcțiunile bisericesti singură înmormântarea l-ar împedeca pe învățător dela instrucțiune, celelalte toate se pot acomoda sau pe sărbători sau pe alt timp când nu este școală. Aceasta o prevede și ordinațiunea ministerială publicată de Preaveneratul Ordinariat în cerculariul XCVII. Nr. 7969—1910. „Domnul Ministru de culte și instrucțiune publică, referitor la cantori-învățători, cere ca funcțiunile bisericesti să se facă după putință în timpul acela, când învățătorul nu e ocupat cu instrucțiunea elevilor săi.” În cele mai multe parohii, cum din nefericire avem atâtea parohii mixte și mici sunt rare și înmormântările. Așa dar acesta încă nu poate fi motiv just pentru despărțire.

debi, așa că nici n-ar fi putut suportă vieata Isusianilor și Colombini nu voia ca după o încercare zădarnică, să-l părăsească. Astfel acesta se depărtează.

Pe la amiazi, Isusianii osteniți, flămânzi și însătați, ajung într'un orașel. Și pe cine văd la poarta orașelului? Pe Bianco din Siena; a venit înainte și într'o ospătărie le-a pregătit de mâncare. Teama, că nici acum nu-l vor primi se observă pe trăsăturile și fața lui tânără și frumoasă, și în ochii lui mari și curați; se simțea foarte fericit, că poate să-i conducă. Și nu preste mult Isusianii se află în jurul unei mese bogate. Tânărul din Siena comandează mâncările și toarnă vin. După ce să termină cu mâncarea, pășeste înaintea lui Giovanni Colombini și îl roagă din nou, să-l primească între învățăceii lui.

— O învățătoriule — zice el — până când se mă chinuesc în prinsoarea aceasta egipteană, în sclăvia aceasta a lumii? Când îmi vei permite să-ți urmez ție și prietiniilor tăi, pe câmpia abnegațiunii și să ajung în pământul făgăduinței?

O măiestre, nu mă lăsa de cea parte a mării roșie, ci permite-mi ca mai înainte de ce s-ar împreună valurile să ajung la uscat și să-mi scap sufletul de perzecuțiunile lui Faraon! O Părinte, de mult cerșesc după această îndurare și acum nu mă scol de aici, până nu mă vei primi în brațele tale și nu mă vei numi fiul tău!

Ceata Isusianilor creștea tot mai mult și când nu mai puteau umbla împreună cu învățătorul lor, se despărțeau în cete mai mici și se împrăștiau preste tot locul, vestind fericirea ce o simțesc cei cari iubesc pe Hristos.

Într'o seară Colombini cu o ceată mai mică de învățăcei predică în piața din Arezzo. Era întunecet binișor oamenii totuș veniau să-l asculte. Poarta cetății, în contra datinei, a rămas deschisă preste noapte și locuitorii ținuturilor din jurul orașului, tot într'una veniau la Colombini, având fiecare în mână și câte o lumină. În seara acea ulitele orașului străluciau așa de frumos...

În decursul vorbirii, unul dintre învățăcei îi zice lui Colombini:

— Învățătoriule, Vanni este aici și te roagă să-l binecuvintezi, înainte de moarte.

Vanni era din Montichiello și unul dintre cei mai dragi învățăcei ai lui Colombini. A rămas bolnav în mănăstirea Santa Bonda, la călugărițele benedictine. Cum a ajuns în seara aceasta la Arezzo?

Nu s'a simțit bine nici de cum la Santa Bonda — ziceau ceialalți învățăcei. Și-a presimțit moartea și de aceea a dorit să moară în apropierea părintelui său. Au trebuit dar să cedeze rugămintelor lui și să-l aducă în Arezzo.

— De mulțori ne-am descurajat — ziceau învățăceii — și niciodată n-am crezut să putem ajunge până aci.

În seara aceasta însă, când ne-am apropiat de oraș și am văzut luminile acestea multe, ni-s'a părut, că ne apropiem de împărăția cerurilor și stelele vin să ne întâmpine. Învățătoriule, îndurate spre servul tău Vanni și împlinește-i ultima rugămintă!

Colombini emoționat, dimite poporul.

— Unde este Vanni? — întreabă și merg cu totii la el.

Ajung la locuința lui Vanni. Din chilie se auzia un cântec așa de frumos și minunat cum nicicând n-au mai auzit. Era muribundul, cânta într'un ton ingeresc și își exprima ultima dorință.

În urmă cântecul tace. Colombini intră și se apropie de patul învățăcelului său. Vanni zăcea într'un pat sărăcăcios. Un suris dulce îi luminează fața, când vede pe învățătorul său.

— Iubite Vanni — zice Colombini — cum te simți? Nu este nimic aci cu ce să te acoperi, căci tremuri de frig. Te voi acoperi cu paltonul meu. E vechi ce e drept, dar tot e mai bun, decât nimic.

Astfel se îngrijă Colombini de acest bolnav. Și Vanni îi răspunde:

— Durerea cea mai mare mi-a fost iubite învățătoriule, că n-am fost cu tine, acum însă când iarăș te văd, nu mai am nici o suferință. Morbul ce e drept e foarte amar și te face să suferi multe, dar cine trăiește în Dumnezeu, nu simțeste suferințele acelea, căci Dumnezeu îi face fericit și ul-

Incompatibilitatea cantoriei cu dascălia, micșorarea statului învățătoresc aduce ceva din modernism luat în un înțeles cum se află la noi, care trebuie combătut cu toate armele.

Va să zică, acum dacă s'a creat un viitor mai bun pentru învățător, e incompatibil ca să laude pe Dumnezeu, așa ceva ar aduce acum micșorarea statului învățătoresc atât de bine dotat, mai bine să-și petreacă timpul acela cu alte afaceri de orice natură.

Că slujba de cantor ar împiedeca educațiunea morală și religioasă e un contrast foarte isbitor. Mai corect s'ar fi zis, că promovează aceasta educațiune. Exemple sunt procesiunile cele frumoase și educatoare pentru inima pruncilor, un cor format din pruncii de școală etc. Ca să nu aduc alte argumente în merit, mă provoc la o ordinațiune ministerială, căci în ziua de azi așa des le place dumnilor învățători a se provoca la ordinațiuni. Preaveneratul Ordinariat în cerculariul său de dto 27 August 1910 Nr. 6513—1910 publică o ordinațiune a Domnului Ministru de culte și instrucțiune foarte interesantă, care merită a fi citită în întregime, referitoare la educațiunea morală a școlărilor. „Învățătorii să indemn, ba să oblige pe prunci a umbla la biserică, și în privința aceasta ei înșiși să premeargă cu exemplu bun” etc.

Știm, că școala e fca bisericii, și împrejurarea, că un învățător e și cantor confirmă aceasta aserțiune; desfacerea cantoratului ar înstrăina pe fca de mamă. La aceasta a făcut o dreaptă alușiune Prea On. Domn președinte când a zis, că tare se teme, că mulți vor fi, cari nesimțindu-se obligați prin cantorie, își vor neglija datorințele ce le au față de biserică.

Urmările despărțirii ar fi din toate punctele de vedere cu mult mai desastroase decum s'ar crede la prima privire.

Desfacerea ar aduce cu sine încetarea mai multor școli îngreunându-se sarcinile destul de mari pe biserici de altcum cam sărace.

Și cum în urma nouelor dispușețiuni ale legii în multe privințe învățătorii sunt sarcină odioasă înaintea poporului, prin despărțire s'ar înstrăina și mai tare de inima lui.

Dar să presupunem, că s'ar realiza acest lucru. Întreb, oare de unde își vor acuire bisericele cantorii de lipsă, și de unde le va mai face și acestora plată nouă? Dacă se va lua salariul cantoral din cel cantor-docental, atunci de unde se va întregi conform legii?

Cele mai multe biserici nu-l vor putea întregi. Să va cere ajutor dela stat. Art. de lege XXVII din 1907, §. 14, fiind vorba de întregirea salarelor zice că „Mărirea salariilor învățătorilor confesionali respective a întreg venitului docental până aci statorit... are să so acoarde și pe mai departe neștirbită, respective nu să poate reduce cu scopul de a reflecta la ajutorul de stat”.

Dacă urmărim concursurile ce se publică pentru stațiunile de învățători, vedem că cele mai multe, să nu zic aproape toate, sunt cantor-docentali, și se așteaptă dexteritate în rit și tipic. Semn, că în împrejurările deacum e lipsă mare de cantor-învățători, și acestor pretensiuni juste ale timpului vor trebui să se acomodeze, iar nu intereselor personale.

În coloanele „Unirei” s'a accentuat de nenumărateori ca să se introducă uniformitate în rit și tipic. Dacă bisericele vor fi avizate la niște cantori de pe sat, atunci vom fi mai departe de uniformitate ca acum.

Să vor introduce cursuri pentru cantori. Dacă însă cursul de 4 ani de zile, nu produce cantori destul de buni și puțini, cum

va putez-o aceasta cursul de 6 săptămâni sau și mai mult.

În fine să cercăm și decretul Conciliului prim provincial din 1872 pag. 111 cap. IV cetim: „Drept aceea Biserica s'a îngrijit, ca pentru gravitatea și cuvenința cântărilor sacre, în biserică numai persoane anumite să poată cânta”.

„Sinodul având în vedere înșămăntatea cea mare a cântărilor în Biserica noastră recomandă cu tot adinsul, că la instituirea atât a clerului tinăr cât și a docenților și a cantorilor, deschilinită grijă să se pună spre propunerea corăspunzătoare a cântărilor bisericești, nice să se admită la primirea s. ord fără cunoștință relativ indestulitoare; iară la oficiile de cantori și docenți fără cunoștința deplină a cântărilor bisericești”.

Iată pentruce țin eu memorandumul Dlor învățători de un paș foarte greșit.

Despărțirea oficiului de cantor de cel de învățător e contra intereselor și binelui bisericii a căror fi suntem cu toții și pe care cu devotament trebuie să o servim. Despărțirea face din învățător un funcționar, îl smulge dela inima poporului cu care trebuie să fie concreșcut și cu timpul din sinul bisericii, care în sărăcia sa cu drag și multă căldură l-a ocrotit.

Niculae Platon,
paroh gr-cat

CORESPONDINTE.

Misiuni la Măhaciu.

19 Decembrie nou

Scriu acestea șire din Măhaciu de lângă Vințul de sus, satul în care a trăit și a lucrat popa Grigore, cărturarul ardelean de pe la sfârșitul veacului al XVI-lea (1580—1619), talmăcitor de cărți bisericești, dela care, sau

timul ceas, iar la lucruri pământești nu se prea poate cugeta. Sum fericit, că trebuie să mor, și tremur nu de frig, ci de bucurie căci se apropie dragul inimii mele.

După Colombini au mai intrat în chilie și câțiva învățăcei; unul a adus și o lampă pe care o așează într'un colț al chiliei. Flacăra-i debilă însă n-a putut să învingă lumina strălucitoare a vieții eterne, care se reflectă din fața muribundului. Și Vanni a început să se roage...

În estrasul acesta al fericirii chiamă într'ajutor pe prietini și cunoscuți; pe martiri și vergule îmbrăcate în vestminte albe; pe călugări și anahoreți; pe episcopi și dascălii bisericii, pe patriarhi și profeți, pe îngeri și arhangeli și pe învățăcei și apostolii Domnului...

Și larostirea fiecărui nume, lumina ce strălucea din fața muribundului creștea tot mai tare, iar flacăra lampei din colț devenia tot mai debilă... Și să părea că îngeri cu aripi albe ar încunjură patul lui Vanni, păzindu-l în contra pnterii întunerecului. Sfinții și fericții din ceriu erau de față, îi vedea muribundul, îi vedea Colombinii și chiar și prietini lui.

Vanni se rugă mai departe. În vremea aceasta însă, se tot ridică. I-se părea că vede pe cineva acolo departe, și n-ar voi cu nici un preț să-l piardă din ochi... În urmă se întinde, se ridică în genuchi își pune mâinile pe piept în formă de cruce și zice:

— Priviți, priviți cum vine. E ceea ce este binecuvântată între femei, mama domnului, cea mai curată fecioară, sfânta Maria! O mamă, mamă, îți mulțămesc, că vii la acest mic servitor al tău, și că voiești să mă conduci la prea sfânt Fiul tău... O Isuse, tu ești Domnul meu, și eu sum cu totul al tău... O, priviți, priviți. Isus vine, să-mi ducă sufletul cu sine... Să fie laudat numele lui prea sfânt! Să fie laudat Isus Hristos!

Și împreunându-și mâinile și plecându-și capul și-a dat sufletul.

VII.

Eră într'o dimineață frumoasă de primăvară. Soarele se ridicase binișor pe ceriu. Pe lângă drum se întindea un șir lung de bănuței, iar prin pădurile de gorun și mirt străluceau așa de frumos florile de primăvară.

În mijlocul unei pajiști bogate și împodobite cu flori așa de frumoase se oprește Colombini cu învățăceii săi.

— O, voi săraci ai lui Dumnezeu — zice Colombini, întorcându-se către mulțime — avem datorință sfântă să mulțămim lui Dumnezeu! Cugetați-vă numai, noi putem să trăim și să umblăm pe acestea locuri, să vedem bolta curată, azurie a ceriului și să inspirăm aerul acesta proaspăt! Câți oameni auți dela orașe nu ar voi să-și schimbe soartea cu a noastră! Noi suntem în împărăția lui Dumnezeu, ca și crinii câmpului, nu arăm, nu sămănăm și nu culegem, dar

totuși Dumnezeu ne îmbracă și ne nutrește, chiar precum îmbracă și crinii câmpului și nutrește pasărele ceriului.

O, priviți numai la florile acestea frumoase, cari strălucesc așa de draguț și răspândesc un miros așa de plăcut! Rupeți numai una dintre ele și nici un artist din lume nu va fi în stare să o pună la loc. Luați în mână numai una și priviți-o ce frumos să ramifică prin potirul alb al florilor vinele acelea foarte fine; ce frumoase nobile, și curate sunt toate și cugetați-vă apoi, ce puternic trebuie să fie artistul acela care, a săvârșit nu numai una, ci sute și mii de astfel de opere!

Și apoi aduceți-ve aminte, că acel artist neîntrecut, puternic și isteț, a cărui putere, înțelepciune și artă o putem observa în crearea lumii e om ca și noi! E creatorul ori cărei ființe, a lumii întregi chiar, e creatorul și fratele nostru; e prietinel și Mântuitorul nostru. Așa este, Dumnezeu s'a făcut om, Creatorul s'a făcut creatură, Cuvântul s'a făcut trup, și pentru noi s'a născut din Fecioară, a suferit sub Ponțiu Pilat, și a fost restignit pe cruce...

O lume, frumoasă, minunată, mare, plăcută și neînțeleasă! O Dumnezeule! ce pot să fac, decât să te admir, căci m-ai creat, mi-ai dat viață, m-ai răscumpărat și mi-ai deschis porțile fericirii de veci... O viață vecinică, viață unde nu este moarte, nu este noapte, întunec, nimicire, ci lumină,

din școala cărui, ne-au rămas *Textele măhăcene* (Codicele sturdzan) și după unii, chiar Codicele voronețan și Psaltirea scheiană, prețioase monumente de veche limbă românească. Acest sat astăzi este scaunul protopopesc al Arieșului, locuit de urmașii foștilor armaliști („husari”), cu diplome dela Mihail Apafi. Se mai păstrează și astăzi la vre-o 18 familii astfel de diplome îngălbinite de vechime, cu iscălitura înflorită a principelui dăruitor, pomenind de credință și vitejie în războaie, sub nume de Părdutz, Popa, Gărduş, Şuşman, etc.

Zilele de 16—19 Decembrie au fost, pentru poporul de aici și din tot jurul, zile de luminoasă înălțare sufletească. Exercițiile spirituale pentru preoți și misiunile populare, aranjate din inițiativa M. On. *Gavril Pop*, parohul local și șeful tractului protopopesc, de preoțimea din jur, cu ajutorul și sub conducerea delegaților Reuniunii noastre arhidiecezane de misiuni: Păr. *Ștefan Roșianu*, și Clarissimul *Dr. Alex. Nicolescu*, profesori de teol., vor rămănea vreme îndelungată întipărite în inimile celor cari au luat parte la acestea deprinderi creștinești, foarte potrivite și folositoare în vremurile cu atâtea ispite deacum și roadele lor vor stăpâni ani de-a rândul sufletele bunilor noștri țărani din acelea părți, cari au atâtea simțire pentru vorba caldă a propovăduitorilor adevăratei credințe.

Conform programului stabilit, Vineri în 16 l. c., s'au ținut conferențele pentru preoți; a cetit Păr. Roșianu care venise anume numai pentru exercițiile ținute preoților. Preoții tractuali au fost de față în număr aproape complet, cu toate inconveniențele drumului de iarnă moale și foarte tinoasă. Au rămas acasă doar unu-doi mai înaintați în vârstă s'au împiedecați de împrejurări grave. După conferențe preoții s'au mărturisit, împodo-

bindu-se astfel în haina de sărbătoare a curățeniei sufletești, pentru marea sărbătoare a celor mulți ce avea să urmeze.

În aceeași zi la ceasurile 4 și jumătate în biserică din deal — încinsă cu zide cetate, cari întipuesc mai mult ființa ei de cetate a spiritului creștinesc — s'a slujit Însăratul, apoi s'a ținut cuvântarea de introducere a Clarissimului *Dr. Nicolescu*.

A doua zi, Sâmbătă, deodată cu lumina zilei pe dealurile din jur coboară credincioșii satelor învecinate, cu prapori și cu cântări sfinte; în frunte au pe preoți și învățători.

În cursul zilei s'au oficiat la ceasuri anumite Măneatul, apoi Liturghia, Însărat și Paraclis. După fiecare slujbă urmă predică; în tot decursul misiunilor a vorbit *Cl. Nicolescu*. La Liturghie poporul n-a mai încăput în biserică. S. slujbă a fost impunătoare. Au celebrat 8 preoți, lectorând clericii din Blaj *A. Lupeanu* și *L. Corcheș*. Cuvântarea a fost despre păcat. Deja din aceasta zi s'au început mărturisirile și cuminecările. Și 6 preoți deacum înainte autot mărturisit.

Duminecă, și apoi Luni, au tot curs la credincioși, iar unii dintre străini nu s'au depărtat toată vremea cât au ținut misiunile. Duminecă la liturghie a pontificat *Rev. Vlăssă*, preot militar în retragere. Foarte frumoasă pildă au dat doamnele preotese luând parte la misiuni, mărturisindu-se și cuminecându-se spre edificarea poporului.

Slujbele de seara mai ales erau înălțătoare. În lumina trâmurătoare a făclilor, în liniștea deplină a nopții care stăpânea afară zeci de inimi băteau mai viu încălzite de piutirea domoală, dulce, a cântărilor din strană, de vorbele adânci ale preotului din altar, de toată sfințenia care parcă se pogoria de undeva de sus, din boltitura înaltă, din ceriul nevăzut...

Și cuvintele predicatorului răsunau mai adânc, pătrundeau mai repede, și ochii, încălzii de gânduri și propuneri bune se apringeau mai de grabă, mai tare.

Când slujba se isprăvia și cântărețul din strană, clericul *Corcheș*, glasul lui curgător începea: „Stăpână... este rugăciunile robilor tăi...” lumea nu se putea hotărî să plece. Niciodată nu mi-s'a dat să văd atâtea căldură față de slujbele bisericii noastre, atâtea sete după cuvântul lui Dumnezeu ca în acestea zile de misiuni sacre.

S'au mărturisit și cuminecat cu acest prilej peste 500 de inși, bărbați și femei.

Luni, în 19, după liturghie s'a ținut cuvântarea de încheiere. Ochi umezi pretutindeni.

M. Onoratul Gavril Pop, se induioșează când talmăcește simțămintele de iubire și de mulțumită față de *Cl. Dr. A. Nicolescu*, a oamenilor satului acestuia și a oaspeților lor din jur.

După acestea se pornește procesiune la cimitir. Lângă o cruce nouă, gătită anume să fie sămn al mântuirii sufletești de care s'a putut face fiecare pătaș în acelea zile ale misiunilor, s'au slujit parastase pentru morți și s'a cetit deslegarea...

... La margine de sat, pe-o colină, în lumina soarelui blând de iarnă, printre cruci de morminte satul tot, tineri și bătrâni. Și lătureni de aproape și de departe. Praporii se adie ușor de vânt. Și glasul preotului, care se roagă, răsună tremurător preste mulțimea ingenuchiată. Și crucea nouă, semnul mântuirii, stăpânește din vârful colinei ca o flamură de învingere eternă...

Un ultim cuvânt în acest cadru neuitat, în care se împărtășește binecuvântarea arhierului de departe și apoi, misiunile se sfârșesc în acest chip demn de sfințenia lor

primăvară și câmpi vecinic înfloriți... O vieată, O fericire! O paradiz, paradiz!

Astfel a vorbit *Giovanni* captivându-și tot mai mult învățăceii. Se părea însă, că făptura lui mică, tot crește, iar ochii și fața îi strălucesc așa, că nici când învățăceii nu l-au văzut atât de frumos. Deodată însă cade pe iarbă. Se părea că e chiar mort.

Învățăceii și-au adus aminte de cuvintele despre iubirea cerească din „Cântarea cântărilor”: „Proptiți-me cu flori, întăriți-me cu poame; căci mă tolesc de iubire...”

Iarna a trecut, ploaia a încetat; flori răsar pe pământ; culesul viilor a sosit, glasul de turturică s'a auzit; smochinii s'au copț, florile s'au veștezit. Școală iubita mea, frumoasa mea și vină...”

Într'adevăr blândul *Colombini* leșinase. În urmă îi agrăește cu cuvintele poetului sfânt:

— Proptiți-me cu flori, căci mă tolesc de iubire.

Și toți s'au împrăștiat prin poiana verde, plină de flori. Și au cules flori multe. Le-au adus și le-au aruncat pe *Colombini*. Mai întâi i-au acoperit fața, apoi mâinile, picioarele și trupul întreg așa, că nimic nu se mai vede, eră numai o grămadă mare de flori...

Mai târziu *Colombini* se trezește din această letargie. Își deschide ochii și vede florile multe ce-l acoperiau. Se ridică, își îmbrățișează învățăceii și cu multă dragoste le strânge mâna. Apoi cântând pleacă cu toții mai departe.

VIII.

Eră într'o zi caldă de vară. *Giovanni Colombini* a mers preste *Ponte Vecchio* la *Firenza*.

Când ajunse aici eră obosit și plin de praf. Nu mai putea purta nici veșmântul acela dur, iar picioarele încă așa-i asudase. Ca să se odihnească, se mai opriă din când în când înaintea boltei vre-unui argintar, de unde se auzia așa de bine sunetul ciocanului, ce bătea în metalul greu și nobil.

Aici în acestea lucrătoare mici și simple se aflau mehanici foarte vestiți, cări făureau bijuteriile scumpe pentru regine și împărătese, pentru principese și femei din societatea înaltă, pentru fecioare nevinovate și femei nerușinate și pe lângă acea își făceau și avere.

Și lucrau acești oameni într'o zi ca și într'alta, acolo lângă podul cel vechiu, ce trece preste râul *Arno*. Iar când venia seara, îndestuliți cu lucrul de preste zi, se reîntorceau în liniște acasă, unde îi așteptă o soție iubitoare și câțiva copii, ce se îmbulziau în jurul mesei încărcate de mâncări...

Bătrânul neguțator, suspinând trece mai departe.

O, argintarii din *Firenza* și-au ales partea cea mai bună. El până aproape la bătrânețe a umblat dintr'un oraș într'altul și nu s'a odihnit nici ziua nici noaptea... Tot ce a avut, a dăruit săracilor și călugărițelor dela *Santa-Bonda*... pe *Biagia*, care atâtea la

iubit, însuși a făcut-o să abică de ai mai fi soție și acum biata trăiește în văduvie, singură și nemângăiată, numai din venitul anual ce i-a lăsat. Oh, n-a fost el decât un nebun, care a aruncat realitatea vie și caldă, să se poată întinde în urmă după umbra rece și goală...

Acolo la sate, unde crucile și capelele sunt așezate pe lângă drum, unde oamenii locuiesc departe unul de altul așa că se par rătăciți prin natură, nicidecum nu s'a îndoit despre chemarea lui. Veșmintele îi erau sure și săracioasă ca și ale ciocărliei, care sboară în văzduh, lăudând pe Dumnezeu prin cântecul său, iar picioarele îi erau goale ca și ale animalelor de pe câmp și ale paserilor ce zboară de pe o creangă pe alta.

Aici însă, la oraș unde străzile sunt de piatră, și unde arborii nu țin umbră, iar pasările nu cântă, l-au copleșit așa niște simțăminte, ca și cum toată vieța lui n-ar avea nici un rost... Treceau pe lângă el, peste *Ponte Vecchio* și prin *Piazza Signoria* firenzienii mândri și firenzienele frumoase. Ochii le schipeau, pietrele scumpe și jiuvaericelele străluceau. Se întreceau în veșmintele de mătăasă iar penele încă falfăiau în pălării. Și peste tot locul puteai să auzi atâtea salutări, să vezi atâtea priviri dulci și zimbiri grațioase și să auzi atâtea vorbe vesele, glume și complimente...

(va urmă).

Notez, că la serviciile dumnezeiești și la ascultarea mărturisirilor au conlucrat cu zel și abnegațiune On. V. Crișian din Dumbrău, I. Boldor din Ciugudul-de-jos, Nicolae Galea din Inoc, M. Ștefu din Decea, A. Pop din Cicău, Ioan Pop din Ciugudul-de-sus, Ioan Pop din Orminiș.

Misiuni, cereți misiuni sacre pretutindenea în zilele de ispită și de frământare de acum!

Al. M.

Noutăți.

Misiuni. Servitorii și servitoarele în ceea ce privește creșterea lor morală sunt lăsați la voia întâmplării, sunt copiii nimănui.

Luăți de mici dela casele părinților, cine să mai îngrijește de sufletul și de inima lor?

Și prin urmare nu se putea un gând mai bun și mai dorit ca și acela de a aduna în fiecare Duminică după amiază servitorimea din Blaj în biserica catedrală pentru a fi instruiți și întăriți în credință și morală.

Instrucția se va face de către membrii reuniunii de misiuni sacre din loc.

Prima prelegere s'a deschis în 18 Dec. de față fiind foarte mulți. — Inceputul bun avem să-l mulțumim doamnelor noastre, cari înțelegând rostul acestor prelegeri, ne stau cu toată dragostea în ajutor.

Prelegerile se vor ține în fiecare Duminică după inserat o jumătate de oră.

Eliberat. Dl. Dr. Cassiu Maniu, implinind încă un an de osândă grea în temnița dela Vaș, a fost eliberat zilele trecute întreg și sănătos.

Dela Reuniunea femeilor din Blaj. Dupăcum am anunțat Duminică trecută s'a ținut prima serată literară, aranjată de comitetul Reuniunii femeilor din Blaj. A disertat prof. Ștefan Pop, vorbind despre puternicile faze ale evoluării sufletești, peste care a trecut curioasa personalitate a lui Tolstoi. Conferențiarul ne face cunoscută în o limbă aleasă și cu multă cunoștință de cauză toată activitatea literară a lui Tolstoi din tinerețe până în ultimele clipe ale vieții. Dl. profesor grupează activitatea literară a lui Tolstoi în opera artistului și opera moralistului, arătându-ne tot, ce a produs marea lui inteligență. Interesanta conferență a ținut peste o oară, fiind ascultată cu multă atențiune de numărul auditor. Punctul al doilea al seratei a fost melodrama „Nu mă înțelegi“ declamație de dsoara Irina Nistor, acompaniată la pian de dsoara Lucia Mureșian. Amândouă domnișoarele s'au produs în mod artistic și cu multă pricepere, fiind călduros felicitate. Tot cu prilejul acestei serate s'au licitat obiectele rămase dela tombole, încasându-se peste 100 cor. Venitul curat adus Reuniunii prin aranjarea tombolei e de 1479— cor.

Dela Comitat. În lista viriliștilor pe 1911 au fost luați în comitatul Alba Inf. următorii: Dr. Victor Mihályi, Blaj, I. M. Moldovan, Blaj, Ioan Cirlea, A. Iulia, Dr. A. Pop, medic Blaj, Ioachim Totoian, preot Chișfalău, Alex. Folyovich, notar public Aiud, Dr. Aug. Dumitrean, medic Bpesta, Dr. Oct. Prie, prof. Blaj, Nic. Adamovici, preot Bucium, Dr. Dănilă Szabó, adv. Blaj, Dr. Laurențiu Pop, adv. Abrud, Ioan F. Negruțiu, director

Blaj, Franc. Boțian, preot Bărăbant, George Bărăbat, protopop Blaj, Iuliu Vulc, proprietar Tartaria, Oprea B. Popa, arândator Cenade, Silv. Nestor, director Blaj. Flor. Rusan, preot A. Iulia, Rubin Pația, adv. A. Iulia, Dr. Iuliu Maniu, adv. Blaj, Const. Colbazi, propr. Spring, George Vancea, propr. Blaj, Teofil Handrea propr. Abrud, Sim. Ispas, neguțator Daia-rom., Nic. Florescu, propr. Ighiu, Ioan Maior, adm. dom. Blaj, Teodosiu Lobont, propr. A. Iulia, Dr. Ioan Marciac, avocat A. Iulia, Ioan Fulea, adv. A. Iulia, Iosif Muntean, propr. Bărăbant, Sam. Crăciun, propr. Doștat, Virgil Pop, arendator Blaj, Vas. Orăsan, preot Sănjacobul de Mureș, Dr. Rece, medic Zlagna, Petru Fizeșan, propr. Abrud, Dr. Laur. Nestor, adv. Blaj, Dem. Golea, preot Șohodol, Dr. George David, adv. Abrud, aceștia 38 ca ordinari, iar ca suplenți: Isăia Hentes, preot Vizocna, Ioan Bitea, preot Cut. Ignat Chirilă, neguț. Abrud, Artim. Blăjan, preot obreja și Gavril Preep, prof. Blaj, total 43. Numărul viriliștilor din întreg comitatul e de 190. Românii ar fi mai bine de a cincina parte. — În comisia administrativă a fost ales ca membru Dr. Izidor Marcu, canonic, Blaj.

Cătră cetitori. Numărul acesta e cel din urmă din anul acesta. Nr. 1. din 1911 va apare în preajma Ss. Sărbători voluminos ca totdeauna.

O rectificare. Ni-se cere publicarea acestor șire, refuzate de „Tribuna“: În foiletonul din Nr. 250 a Tribunei Dl. A. Maior scriind despre pictura bizantină, referitor la biserica din Tempăhaza afirmă unele neadevăruri, cari dupăce pentru mine ca supraviețitorul lucrărilor și pentru pictorul Smigelschi pot avea urmări neplăcute, mă rog să se rectifice. Dl. A. Maior adevărat în fantazia crai dela „Nașterea Domnului“ cu trei sa poetică, vede asemănare între cei trei voievozi români, și în păstori, pe ciobanii noștri. Lucru însă nu stă așa, ci Dl. A. Maior din figurile picturii, și-a format figurile sale fantastice, întocmai ca și celce din un petec de nor, își formează figurile sale bizare. Curată fantazie subiectivă. În pictura bisericii din Tempăhaza nu există absolut nimic de vre-o altă tendință, decât numai de stil, și figurile sunt subiecte ideale de ale pictorului, cari nu samănă cu nimenea. Apoi în indumente pictorul s'a silit a se apropia cât mai mult de timpul în care cade reprezentăția. Atât în interesul adevărului. După cari rugându-Vă să primiți expresiunea deosebitei mele considerațiuni, am rămas Aiud la 9 Decembrie 1910 cu distincă stimă Ioan Maior, protopop.

Conferențele meseriașilor. Duminică în 18 Decembrie la orele 5, a avut loc a treia conferență pentru meseriaș. Dl. prof. Mihail Șerban a vorbit despre „Putere și muncă.“ Expunerile diui Șerban au fost însoțite de proiecțiuni. Publicul numărul l-a urmărit cu viu interes și l-au răsplătit cu aplause. Sodalul Tulea a declamat poezia Primăvara de Popoviciu Bănățanul; iar sodalul Mureșan a cântat o frumoasă doină. Duminică în 25 Decembrie va vorbi dl. profesor Aurel Gaja.

Posta Redacțiunii.

Târându-ne. Dacă am publică scrisoarea DV. am compromite neșpus de mult activitatea conducătorilor firești ai poporului nostru.

Un preot din vecini. Chestia nu merită de a fi discutată în publicitate și apoi ar da prilej la bănueli. *Un memento* l-am dat în lături, să nu se mai pomenească de el.

Licitare de arândă.

Moșia orfanotrofului din Mező-Szengyel (Sânger) comitatul Murăș-Turda în estenziune de 30 jugăre, să dă în arândă pe un period de 6 ani cu începutul anului 1911. Prețul de strigare 1200 coroane.

Doritorii de a luă aceasta moșie în arândă să-și trimită până în 20 Ianuarie 1911 ofertele înscris însoțite de 120 coroane vadiu adresate Administrațiunii Centrale Capitulare în Blaj. Condițiunile de licitare să pot vedeà la Administrațiunea Centrală Capitulară în orele de oficiu.

Blaj, 21 Dec. 1910.

Administrațiunea Centrală

(109) 1-1

Capitulară.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de conducător la societatea comercială „Consum“ din Blaj, prin aceasta se escrie concurs până în 20 Ianuarie st. n. 1911 pe lângă un salariu de 2000 coroane plătit în rate lunari decursive.

Reflectanții au să dovedească, că au praxă de cel puțin 3 ani în branșa băcăniei și ferăriei, că cunosc limbile română, germană și magiară.

Postul e de a se ocupa în 1 Feb. 1911.

Concursele au să se adreseze domnului Gavril Pop, canonic metropolitan, președintele societății.

(107) 2-3

CONTRA

TUSEI

răgușelei, catarului, flegmei și tusei măgărești nu cumpărați altceva decât gustoasele

Caramelle pectorale

de alui Kaiser cu „trei brazi“

5900 atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: Carol Schteszl farmacist Blaj.

(98) 7-22

Muschong. Băile Buziaș
Phönix apă minerală de **Buziaș**

SCUTITĂ DE BACTERII

apă minerală naturală

RECREAZA-VINDECĂ. RECREAZĂ-VINDECĂ

S'a dovedit de cea mai cu efect contra morburilor de rărunchiu, de beșică, contra catarului cronic de rărunchiu, contra formării nisipului și a petri în beșica de apă.

Recomandată de medici.

Depositul principal e la Gelb I. Blaj.

(36) 35-1

Partea literară.

Celea trei duele ale colonelului D'Arbout.

— Narațiune de G. de Beugoy d'Hagerne. —

Trad. de Grațian.

(Continuare și fine).

Rajmond nu preste mult și-a ieșit din sărite.

— Domnule colonel, repeșese, ocupați-vă de afacerile D-voastre. Față de mine și de Marta jucați un rol de partizan, ce mie nici decum nu-mi convine; e timpul, ca aceasta să se finească.

— Iată, ce câștigă omul, dacă să interesează de amicii săi, nu seceră altceva decât nerecunoștință. Foarte bine! dacă d-ta ai început pe coarda asta aceasta, află, că din interesul ce-l port față de Marta, m-am amestecat în daraverile D-voastre, pe care o cunosc de copilă și a cărei viață eu am mântuit-o; susțin, că tractarea d-tale față de ea e insuportabilă.

— Grijăți, domnule colonel.

— Voi grijă eu, dacă nu-ți place. De altfel poți fi liniștit; în viitor nu mă mai ocup de D-voastră, nu meritați această osteneală.

— Domnule colonel, D-voastră î-mi ofențați femeia; dacă nu mi-ați fi oaspe ar trebui să-mi răspunde-ți pentru aceasta.

— Asta nu te supere! încă în astă seară î-mi poți transporta calabalicul la ospătărie, căci nu voiu dormi la d-ta.

— Asta-i ultimul cuvânt?

— Desigur.

— Nu vă retrage-ți un singur cuvânt?

— Nici unul singur.

— Bine domnule, mâne î-mi vor fi secundanții la D-voastră.

— Grijeste, ști bine, că eu din depărtare de douăzeci și cinci pași nu greșesc monedă de o sută sou-s?

— Crede-ți, că mă infrie?

— Ba de fel, însă te fac atent, că dacă mergem împreună la locul de luptă, moartea d-tale e sigură.

La acest cuvânt, ușa salonului s'a deschis fără veste, Marta a năvălit între noi și a căzut în brațele bărbatului. Abia respirând îi zise:

— Rajmond, nu voiesc să te duelezi. Acesta a împins-o la o parte:

— Lasă-mă, omul acesta ne-a ofențat pe amândoi, trebuie să-mi dea seamă pentru purcederea sa invalificabilă.

— Femeie, i-am zis pășind mai înainte...

Însă Marta, acoperindu-și bărbatul cu corpul său, aruncându-mi o privire de dispreț, mi-a zis acestea cuvinte:

— Nu vă cunosc, domnule.

— Ascultă puțin, ce vrea să-ți spună, întrerupse domnișoara Franchère, carea a venit în urma nepoatei sale.

— Ceeace voesc să spun e foarte simplu, femeie am zis eu. Cu umilință î-mi cer scuzele, că cuvintele mele te-au atins atât de neplăcut; însă mărturisesc, că eu de loc nu le regret.

— Domnule, zberă Rajmond, pregătindu-se să se arunce la mine.

— Dar lasă-l să sfârșească, zise domnișoara Franchère, oprindu-l.

Și când am putut continuă, am zis:

— Nu, femeie, nu regret, căci din norocire, am fructificat ceea ce toți am așteptat, te-au condus în brațele bărbatului d-tale.

Rajmond și Marta s'au uitat miraji la mine.

Dar nu vedeți, că toate acestea, au fost o simplă comedie? întrebă zimbînd, bătrâna mătușică.

— Comedie?

— Nimic alta; o comedie, ce eu am inventat-o și în care rolul cel mai greu a binevoit a-l lua asupra-și domnul colonel.

— Rajmond, am zis, d-ta ai fost convins despre aceea, că soția d-tale nu te înbește, noi însă am voit să-ți demonstrăm contrarul.

— Cel puțin să mă fiți făcut atent mai înainte.

— Și dacă d-ta n-ai fi primit rolul, duelul s'ar fi întâmplat Joi.

— Aid' îmbrățișați-vă, zise domnișoara La Franchère, și să nu să mai amintească nimica.

Rajmond a privit spre Marta, ce se afla încă tot lângă el.

— E adevărat dară că mă iubești?

— Și d-ta?

— Eu sum nebun, iartă-mă Marta; î-ți jur, că de azi incolo te fac să niți trecutul.

— Ei dar duelul? am întrerupt eu. Încă tot voiești să mă omori?

— Pe d-voastră oh! încă tot.

Și mi-a sărit în grumazi. Mi-se pare că o lacrimă mi-a alunecat pe față și am auzit în ureche șoptindu-mi acestea cuvinte:

— D-voastră m-ați mântuit pe mine. Vă mulțămesc. În cealaltă zi, cam la unsprăzece oare m-am coborât la dejun, Marta nu eră singură, lângă ea am văzut pe mătușa sa și pe toți aceia cari au prânzit eri în palatu domnișoarei la Franchère,

— D-ta, nu mi-ai spus, că vei avea oaspeți.

— Nu va provocat eri bărbatul meu la duel. D-voastră ca militar trebuie să știți că după duel urmează dejunul, la care secundanții sunt de față. Eu voi plăti dară dejunul acesta și ostrigile.

— Iară eu șampania, zise Rajmond intrând.

— Foarte bine, copii mei observă bătrâna față, însă D-voastră dați de minciună proverbul, căci astăzi plătesc amendă, cei cari au câștigat.

Iată, domnilor, așa mi-s'a finit al treilea și cel din urmă duel al meu.

— Domnule colonel, observă căpitanul Montvert, D-voastră singur a-ți sprijinit afirmările proprii, ne-ați dovedit, că duelul, în anumite cazuri poate fi folositor.

— Da, dragul meu, sub condiția, că nu să va întâmplă niciodată.

Iacob, adă țigări.

— La moment domnule colonel.

Bibliografie.

A apărut:

Informații literare și culturale 1903—1910 de Octavian C. Tăslăuanu. Editura W. Krafft, Sibiu. Prețul unui volum: 2 cor. (2 Lei 50 bani). Volumul „Informații literare și culturale“ cuprinde o parte din articolele și notițele pe cari le-a publicat dl Tăslăuanu în cursul celor șapte ani din urmă în „Luceafărul“. Limba frumoasă și varietatea subiectelor din acest volum, credem că vor îndemna pe mulți să și-l procure.

Volumul cuprinde: Figuri literare și culturale, articole despre artă, despre chestiuni culturale dela noi și din străinătate și dări de seamă despre o parte a literaturii românești din ultimul deceniu. Remarcăm în deosebi figurile literare și culturale, pe urmă studiul despre Tolstoi care, după cât știm, în românește tratează pentru prima oară mai pe larg viața și activitatea acestui enigmat al imperiului rusesc.

Volumul e de 350 de pagini și se vinde cu prețul de 2 coroane. Se poate comanda dela toate fibrăriile.

„Luceafărul“ Nr. 24 cu următorul sumar bogat și variat: Ecaterina Pitiș: Sonet (poezie) — Cat. Theodorian: Sfârșitul. — Z. Bărsan: Spre culme! (poemă). — Mihail Lungianu: Brăcea (povestire). — Maria Cuntean: Note de drum (poezii). — Gavr. Todica: Colinde. — Dări de seamă: Il. Chendi: I. Agârbiceanu, În întunerec. — Cronică: Copiii nimănui. O confirmare. Epigrame. Concursul „Societății pentru fond de teatru“. Notițe. — Poșta Redacției. — Ilustrațiuni: 8 reproduceri fotografice din Muzeul Simu din București.

Dr. Iuliu Florian: **Credința ostașului**, rugăciuni și învățături folositoare pentru ostași. Păr. capelan militar face un neprețuit serviciu tinerilor noștri țărani, cari sunt înrolați, când cearcă să-i țină în frica Domnului și să-i aperse de ispitele celui rău, jurnânduie în mână o cărticică de rugăciuni anumit compusă pentru ei. Cărticica frumos tipărită la „Carmen“ în Cluj, cu peste 100 pag. costă numai 20 fil.+5 fil. porto. și se pot comanda dela autor din Cluj, Szent-egyház u. 21.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fec. 5-30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fec. 5-30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fec. 7-30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fec. 7-30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1-50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc a permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericesti pentru biblioteci. Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

ALBUMUL BUNEA

în o minunată execuție tehnică și cu un cuprins bogat de peste 200 pagini.

E admirabilă coperta în mai multe culori, după originalul pictorului nostru F. C. Domșa. Urmează, numai decât la început portretul cel din urmă al canonicului Bunea în patru culori. Și alte peste 20 clișee, apoi capete artistice, suplimente, etc. Textul se împarte în următoarele mari capitole:

- I. Moartea.
- II. Jalea neamului.
- III. Funerariu
- IV. Postum.
- V. Epilog.

Este o carte vrednică de memoria marelui nostru Bunea.

Se vinde în folosul ridicării unui mausoleu la groapa meritului bărbat al bisericii și neamului.

Prețul unui exemplar, pentru abonați: 6 cor., pentru neabonați 7 cor.

NOTĂ: Pentru ușurarea administrației, abonaților se trimite cu ramburs. Accia dintre stimați abonați, cari ar dori să nu li-se ramburseze, sunt rugați să anticipe prețul de 6 coroane + 55 bani taxă de porto și recomandare!

Comandele se pot face la

Adresa: Albumul Bunea -- Blaj-Balázsfalva sau Librăria semin.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.

Spese colosale

spesează oamenii suferinzi anual pentru ca să-și aline durerile și să-și restaureze sănătatea. Însă în foarte multe cazuri fără succes. Cauza la

aceasta este, că bolnavul se refugiază la frunză și iarbă și nu aplică cel mai bun metod de vindecare, care năzuește a-i alina durerile și suferințele, a-i recăștiga puterea de viață a organismului, regulează funcționarea organelor și prin capacitatea rezistenței progresive a delătură răul. Acest metod vindecător

aplicarea electricității pe calea

„Elektro-Vitalizer-ului“

Cu ajutorul acestui metod vindecător s'au vinde multe sute de oameni, cari au suferit suferință în absolută sau parțială des- și în tîmpire, insomnie, durere de cap, durere de spate, reumatism, po- și gârciuri.

eslășiri amănunțite dă cartea „Despre el modern de vindecare prin electri- care se află în tom deschilinit pentru bărbați și deschilinit pentru femei, și care se trimite ori și cui gratis și franco, care o cere provocându-se la foaia noastră, dela

„Elektro Vitalizer“ orvosi ren- delő intézet

Budapest, IV. Semmelweiss-utca 4, t.lem. 51.

Te săgetează?

(Ai dureri)

Folosește Elsafluidul lui Feller și Elsa- hapurile lui Feler, a căror singur producător este EUGEN V. FELLER, farmacist de curte, Stubica, Centrale Nr. 122 (Zágrábmegye).

I. Elsafluidul lui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, înce- tează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbie de nervi, junghiiuri în coaste, influenza, dureri de cap, de dinți, de spate, amorteală, durere de ochi, migrenă, și multe alte morburii aci nepomenite! Fluidul Elsa al lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de piept și gât, și morburii prevenite din curent ori răceală. Veritabil e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 duble ori 2 spe- ciale, K. 5, franco.

II. Mai departe dorim a Vă aduce la cunoștință, că lumea folosește cu efect distins și sigur Elsa- hapurile-Rebarbara purgative al lui Feller, contra durerilor de stomac, sgârciuri, lipsă de poftă, arsuri de fiere, greață, amețeală, răgăeli, haemoroide și alte conturbări de mistuire. — 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și la comande să adresăm acurat așa: (92) 8—30

Eugen V. Feller, apotecar
Stubica Centrale 122 (comit. Zágrab).

Concurs.

Întreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea caselor par. gr.-cat. din Cașva (Kásva), comitatul Muraș-Turda, prin aceasta se recearcă să și înai- teze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 950 adecă nouă sute cincizeci coroane la oficiul parohial gr.-cat. din Kásva p. u. Gör- gény-Szt- Imre, cel mult până în 10 Ianuar st. n. 1911.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariu de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul aprobate de Preaveneratul Conzistor Metro- politan, se pot studă zilnic la oficiul pa- rohial gr.-cat. din Cașva.

Licitațiunea publică se va ține în 10 Ianuarie st. n. 1911 la 2 oare p. m.

Cașva la 12 Decemvrie 1910.

Simeon Zehanu,
paroh gr.-cat.

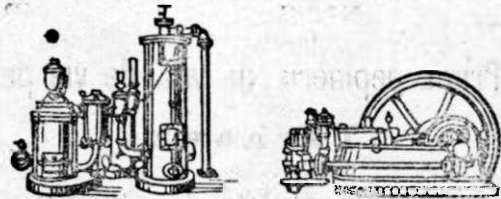
Ioan Pop,
curator primar.

Kalmár & Engel

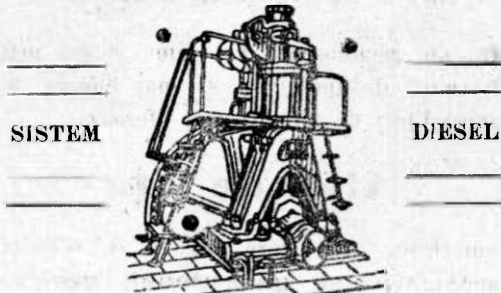
fabrică de mașini și motoară

Depozit și birou: V, Lipótring 22. Fabrică: VI, Úteggasse 19 BUDAPEST

Renomit! Original! „Benz“!

Motor-Sugător de gaz. — Mănarea cea mai ieftină din prezent. „Benz“-Motor cu oleiu crud.

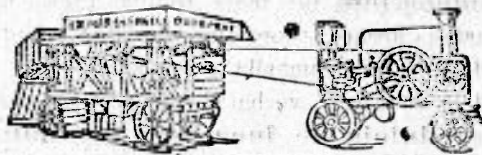

SISTEM

DIESEL

Recunoscut cel mai bun fabricat.

Recomandă garniturile sale de îmblătit, Loco- mobile cu Benzin, cari sunt construcțiunea cea mai simplă

Garanție deplină. Condițiuni de plată favo- rabile. Preliminare de prețuri și Prețcurențe gratis și franco. (101) 2—26

THE CAMPBELL

renumita firmă engleză de Motoare liferează celea mai bineconstruite și durabile

□ Motoare și Locomobile □

cu Benzin,
Oleiu crud,
Gaz și Sugă-
tor de gaz.

Mănarea ieftină, mai sigură și mai neco- Prețu- ni de plată favorabile. te.

Reprezentă general:

Koranyi Victor BUDAPEST, VI., Libsz Ferencz-tér Nr. 9. Telefon 64—61. (80) 13—26

Numai odată în 100 de ani

află ocaziune să poți cumpără așa o cali- tate bună și așa ieftin pomi și alte produse din școală de pomi. Nimeni să nu întârzie a se folosi de buna ocaziune, ei să comande îndată pânăce ține proviziunea. Din cauza curățirii totale a răsadniței (pepinie- riei) se vând cu prețuri reduse: Pomi, Tufe decorative, Acuminoase, Pădureți șcl.

Frideric Caspari și soțul

: : Medgyes, Nagy-küküllőmege. : :

La cerere Prețcurant gratis.

(81) 13—16

Prima pepinerie de viță de vie pe

Târnavă.

Proprietar: **Frideric Caspari**

Medgyes Nr. 47 (Nagy-Küküllő megye)

De ani recunoscută ca prima și cea mai deamună de încredere și mai bogată în specialități de viță de vie, livrează:

Altoi de viță

americană cu și fără rădăcini în diferite specialități, **se garantează veritabilitatea speciei.**

Binevoii a cere prețurent ilustrat!

În prețurent se află **epistole de recunoștință** din toate părțile Țării; de aceea fiecare proprietar de vie, înainte de a-și face comanda, poate să se asigure dela cunoscuți, verbal sau în scris, despre **vrednicia de încredere necondiționată a sus amintitei pepinerii.**

(99) 6-20

Birou de informații.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, m'am hotărît să deschid în Budapesta un

Birou de informație și

□ **Agentură românească.** □

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministerii și alte foruri, orice informații comerciale și în general *in orice cauză*, dau în restimp de 2-3 zile ori și cui, rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoana cu referentul cauzei și rog realizarea favorabilă.

Fac tot felul de mijlociri comerciale, și comande.

Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate.

➔ **La aviz aștept la gară.** ➔

L. Olariu,

Budapest, Lajos-utca 141 III/19.

A apărut:

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de *Ioan F. Negruțiu* și *Petru Ungurean*. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 95,421-1910.

(82) 12-20

Picurile de stomac ale lui BRÁDY

provăzute cu marca de scutiță: Vergură Maria de Mariaczell, în decurs de 30 de ani într'ată s'au răspândit încât nici într'o casă nu pot lipsi. Cu neajuns efect se folosesc aceste picuri în *contra stricării stomacului, a arsurii de stomac, a incuierii scaunului, sgârșelului de stomac și cap, a vomării, insomniei, anemiei ș. a.*

Se află de vânzare în toate farmaciile: 1 sticlă mare cor. 1.40 sticlă mică 80 fl. -- Pe postă se poate comanda dela farmacia **BRÁDY K.** a „Magyar Kivállyhoz“, Bécs I., Fleischmarkt 1., Depot 241.

Să fim atenți la marca de scutiță, care reprezintă pe Vergură Maria de Mariaczell, precum și la pachetarea roșie și a subscrierii care este copia celei de pe chipul aei alăturat

(17) 15-20

Dacă nu poți

mâncă și te simți rău îți aduc ajutor sigur

Caramelle-le de mintă pipărată pentru stomac, ale lui **Kaiser.**

Vei căpăta poftă bună, stomacul și-se regulează din nou și se întărește.

La ture mai lungi sunt indispensabile, având efectul înviorării și improspătării.

Pachete de 20 și 40 fl. se află la farmacia **Carol Schieszl** în Balázsfalva.

(94) 4-10.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cismădiei 5. Strada Cismădiei 5.

==== recomandă ====

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru ed. a navăii int., mărfuri, mașini, mobile și hârbatului. Al. avantajioase și cu

==== și ieftine. ====

==== și asigurări pe viață ☞
(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix; asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte, ==

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909	K.	4,831,168-13
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4,571,035-51
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1909 } foc „	112,045,412 -	
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2,309,387 -
	„	10,847,132 -

☞ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în **serviciul institutului.**

(2) 47-52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scune de fer pentru
==== clopote a lui =====

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea novă, pe cum la turnarea de clopote stricate, mai departe de clopote întregi armonioase, pe garanție pe mai multă ani, pe ajustări de fer bătut, constr. pe a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt bătute de ceapare. — Cu deosebire recomand

☞ **clopotele găurite** ☞

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, și că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ea și spre turnarea de toate de metal.

Prețuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.